

על הפרק

במלאות שלושים שנות קיום המדינה

עם הופעת הבטאון מס' 153 של "משק הבקר והחלב" נחוג, כמעט באותו זמן, שני חגים שמבחינת אופיים הם אחד:

חג הפסח, אשר כל יהודי באשר הוא שם, בגלויות ובפזורות השונות ובארצנו, מזכיר בו את צאתנו מעבדות לחרות, משעבוד לעצמאות, וחג העצמאות – לציון שלושים שנות קיום מדינתנו העצמאית, מדינת ישראל, והקו המאחד את שני החגים הוא: משעבוד לגאולה – מעבדות לעם.

למרות המלחמות, הזעירות וגם רבות ההוד והגבורה, הפיגועים, התלאות, הגענו עד היום והודות להקרבת רבים וטובים מתוכנו, הודות לעקשנותנו והמאמץ המתמיד, קימת ומשגשגת מדינת ישראל.

* * *

במרוצת שלוש עשרות השנים, הגדלנו לעשות בטיפוח הבקר. זכורות לנו שנותיה הראשונות של המדינה הצעירה, כשלא היה ביכולתנו לספק לאזרחי ישראל את מזונותיהם הבסיסיים, ובין היתר ייבאנו חלב על מוצריו השונים, מארצות זרות ורחוקות.

והנה עתה מסוגלים אנו, ציבור מגדלי הבקר, לספק את כל צורכי המדינה, ואף למעלה מזה והגענו לרוויה מסוימת. ציבור החקלאים ואנו בתוכם, מפנים יעדינו לייצור גידולים המכונים למטרות ייצוא. מלאכת העשייה ותנופת הפיתוח החקלאי כזו שלנו, אין להם אח ורע בארצות המתפתחות ובעולם כולו. יכולי השיא שהושגו בענפי החקלאות הם הסימן המובהק להצלחת ההסתגלות והדבקות של העם היהודי באדמתו. חרף התנאים האקלימיים הקשים, חרף המחלות, המזיקים והפיגועים השונים, למדנו ויכולנו לכל הקשיים.

שלושים שנות עמל למפעל האדיר שלנו! אנו מביטים בגאווה ב"יש", והנה קמו עלינו מקטרגים המנסים בכל צורה ובכל מחיר להטיל דופי בטיב המוצר שלנו. מנהלים נגדנו בכל כלי התקשורת, תעמולת זוועה: "החלב שאנו מוצרים ומשווקים מכיל שאריות חומרי הדברה ומרעילים העלולים לסכן את בריאות הציבור"!

ויאמר למקטרגים: בארצות המתפתחות בעולם השלישי ובארצות אגן הים התיכון הסובבות את ישראל אין סכנה של הרעלת בריאות הציבור. הסיבות לכך ברורות אף הן:

אין מדבירים את המזיקים לגידול הירקות והפירות, וגם לא את המזיקים בשטחי הכותנה והמספוא הירוק, אין מרססים את המקנה כדי לשמור עליו מפני הקדחות השונות, אך פרט קטן שכחתם רבותי!... אותן ארצות סובלות חרפת רעב! ישנה אמנם עוד פירצה שעלינו לסתום והיא שיפור טיב החלב והעלאת איכותו. לדאבוננו לא הקדשנו די תשומת לב לנושא החשוב הזה. איכות החלב המתקבל במחלבות היא ירודה ואינה עומדת בתקן המקובל בעולם. לאחר הישגינו בתחום המקצועי והכלכלי, הבה ונשים את הדגש על שיפור המצב. מגוון להיראות מגדל בקר המשיג תנובות שיא ברפתו, ומצד שני לספק מוצר ירוד! רבות יש לעשות בנושא זה. מוטלת עלינו החובה למצוא תשובה הולמת לבעיות האקולוגיה בממשק עדרי הבקר לחלב. ובטוחני שכשם שגברנו על כל מיני תקלות, כן נוכל להתגבר גם על בעיה זו.

שמואל ריין,

ה. מ. ב.

התפתחות ענף הרפת ב־30 שנות עצמאותנו

שלמה דורי, יפעת

מאסיבי של בקר לחלב. ואכן בין השנים 1950 – 1953 ייבאנו כ־15,000 ראש בקר בעיקר מארצות הברית, אך גם מדנמרק, שווייץ ואוסטריה. ממחסור חמור בחלב ומהילת חלב טבעי באבקת חלב מיובאת הגענו בשנים מסוימות למשטר של מכסות ייצור (ב־1965 וב־1976) בגלל עודפי חלב או מוצריו המסוימים. מלבד היקף הייצור, אשר גדל בצורה מרשימה, חלה עליה יוצאת מגדר הרגיל בתנובה ממוצעת לפרה. העליה הזו העמידה אותנו בראש הטבלה העולמית של ייצור ממוצע לפרה חולבת. זה שנים מספר שישראל היא המדינה בעלת תנובת חלב ממוצעת הגבוהה ביותר בעולם לפרה. משקים מסוימים השיגו תנובות אשר לא זו בלבד שלא חלמו עליהן כאפשריות, אלא שגם בעולם אין להן דוגמה. כך הגיע קיבוץ מרחביה ושמר במשך שנים על רמת תנובה ממוצעת של מעל ל־9,500 ק"ג חלב לפרה והשנה "שבר" קיבוץ מעגן מיכאל את מחסום ה־10,000 והגיע

בלהט העשייה רצוי להעצר מדי פעם ולהציץ אחורה על מה שנוצר, על ההישגים ועל הפגמים. לשאוף כוח ועידוד מכל אשר נעשה, וללמוד לקחים מהשגאות. טוב הדבר הן לפרט והן לציבור. במלאת 30 שנה לעצמאותנו נסקור בקצרה ובצורה בהחלט לא יסודית את הדרך אותה עבר הענף, ביחד עם כל החקלאות, מאז קום המדינה ועד היום.

גודל העדר, היקף הייצור וכמות התנובה

הטבלה מראה את התפתחות העדר, תנובתו הארצית (בליטרים), תנובת משקי ביקורת חלב (בק"ג) והיקף הייצור הכללי. הנתונים הם לקטעי תקופות, המציינים שינויים משמעותיים בתנובה, במספר הפרות ובייצור. מלחמת השיחרור על תוצאותיה (גיוס, פגיעות האויב במשקים, חוסר מזון) נתנה את אותותיה בעדרי הארץ. העליה ההמונית אחרי קום המדינה והצורך המקדי במזון הביאו להחלטה על ייבוא